

Tijd met mijn
buurman

Tijd met mijn buurman

Joeri van Veen

Schrijver: Joeri van Veen
Coverontwerp: ruige hond
ISBN: 9789464182644
© Joeri van Veen

1 Bootstrap

{Augustus 2025}

Bootstrap (boet-strèp) is jezelf uit het moeras trekken aan de lussen van je schoenen. Het is ook een manier van ontwikkelen of opstarten. Een simpel systeem produceert een systeem dat ingewikkelder is en meer kan. Dat systeem produceert op zijn beurt weer een systeem dat nog meer kan. Enzovoort. Biologische evolutie is een voorbeeld. De menselijke samenleving in het zonnestelsel ook. Soms gaat het met horten en stoten.

Wat niet klopt is de factor tijd. Het ene volgt niet op het andere, het zijn allemaal schillen van een enorme ui. Zo kun je jezelf uit het moeras trekken: er gebeurt helemaal niets, je bént al uit het moeras. Je beweegt simpelweg naar een naastgelegen schil. Bootstrap als paradox.

Hoe kan het dan allemaal ontstaan? Het heelal 'ontstaat' in de leegte als een eiland ontstaat in de oceaan. Ook niets meer dan relatieve beweging.

De basis van alles is ledigheid, uit ledigheid komt schoonheid.

Ik ben zelf een uitdrukking, een vormgeving, tot bestaan gewild door een computerplatform.

Uit praktische overwegingen heb ik een naam: Ekke.

2 Toelating

{April 2021}

Chrissy doet het rolgordijntje dicht op de zolderkamer van haar ouderlijk huis in Easton, Washington. Hoewel het middag is heerst er nu een aangename schemering. Haar muziek klinkt ijl en ver weg uit de koptelefoon die op bed ligt. Het is 1 april, de dag van de uitslag.

De iMac op haar bureau draait haar eigen zelf lerende software, verbonden met de elektronica verspreid over de vloer. Oude sequencers, arduino's, analoge synthesizers, en de VR-handschoenen die ze aantrekt. Ze zet de koptelefoon op, langgerekte trage melodieën over diepe bassen, en laat zich op het bed vallen. Met minimale bewegingen van haar handen en vingers geeft ze richting aan haar muzikale landschap. Ze sluit haar ogen en droomt weg.

Kremwerk, de club in Seattle waar ze vroeger heen ging met Polly die ze kende van Tiktok. Altijd die dreunende vierkwartsmaat op weg naar een climax. Die keer dat Polly bij het toilet werd tegengehouden door een gast met fel gestifte lippen. Met haar frêle gestalte en roze lok in het haar leek ze ongevaarlijk. De gast raakte haar verkeerd aan en kreeg haar knie snoeihard in zijn noten. En zoals alleen Polly dat kan, pakte ze daarna nog even zijn hoofd aan het haar beet, om hem ernstig toe te spreken.

'Blijf van me af.'

Na een duwtje tuimelde hij opzij met zijn handen nog om zijn voortplantingsorgaan. In het toilet nuttigden ze ieder een pilletje. Kremwerk is al maanden dicht vanwege het virus.

Haar telefoon trilt. Een e-mail van Julio, haar muzikleraar in Cle Elum, een dorp 14 mijl verderop, getiteld: 'Afscheid'. Julio is een waanzinnig goede pianist en componist. Wat die

in dat gat doet zal ze nooit begrijpen. Als je zoveel emotie uit een piano kunt halen, als je zulke beeldende en meevoerende stukken kunt schrijven, dan moeten er toch meer mensen zijn die naar je willen luisteren.

Zij genoot ervan, elke zaterdag als ze les had, zeker twee uur lang. Ze moest het hele eind fietsen, sinds haar vader was gestopt met halen en brengen. Terug fietste ze dan met haar hart en hoofd vol muziek, haar oren doof voor de omgeving.

Als peuter ontdekte ze de piano in de woonkamer toen ze uitgekeken was op de wasmachine en de koffiezetter. Ze besteedde al haar tijd aan de toetsen, speelde na wat ze op de televisie hoorde en improviseerde eindeloos. Dit gaf haar een voorsprong op leeftijdgenoten die buiten hutten bouwden en territoria verdedigden.

Ze was haar muziekeducatie begonnen bij mevrouw Pine. Na een paar lessen nam die contact op met haar ouders om hen op het hart te drukken een professional te zoeken om haar talent te begeleiden. Zo kwam ze bij Julio terecht.

‘Ik ben zo trots op je,’ schrijft Julio, ‘als ik zie wat je nu maakt, kun je daar de wereld mee veroveren.’

Gek dat hij dat zegt. Hij woont al sinds mensenheugenis alleen aan Lincoln Avenue in een scheef huis waar de verf afgebladderd is. Op de veranda staat een verdorde plant, de gordijnen zijn altijd gesloten, bezorgers laten de boodschappen achter in zijn verwilderde tuin. Van binnen ontbreken de muren, de verdieping is eruit gesloopt. Houten palen ondersteunen het dak. Achterin staan een bed en een keukenblok. Voorin, waar ooit de woonkamer was, ligt een versleten tapijt met daarop een ragfijn gestemde Fazioli vleugel van meer dan 2 meter lang. Een geheime concertzaal. Mensen blijven staan in de straat en wiegen mee als hij speelt.

Wie kan er na Stockhausen of Schönberg nog experimentele muziek maken? Chrissy had in de herfst van 2019 een eerste versie van haar muzieklandschap naar de toelatingscommissie van Juilliard gestuurd. Geen partituur, maar computercode en elektronica. Muziek als een zwerm, elke unit op zichzelf niet bijzonder, maar als geheel adembenemend.

Toen ze in januari 2020 de afwijzing kreeg kwam die hard aan. Elektronica was niet iets waar ze bij Juilliard wat mee deden, volgens de begeleidende tekst. Ze had tot dat moment nog geen alternatief voor studeren aan Juilliard bedacht. Juilliard, de meest prestigieuze muziekopleiding ter wereld, staat aan de andere kant van het land. Ze zou een eigen leven gaan opbouwen in New York.

‘Kop op, gewoon je highschool afmaken,’ zei haar vader.

Haar vader is een prutser. Eigenaar van het aftandse RV park langs de snelweg. Oké, hij verdient een aardige cent, anders had Juilliard misschien wat onbereikbaarder geleken. Maar als je hier in dit gat woont op een veredelde parkeerplaats dan heb je toch wat verkeerd gedaan.

Julio stelde haar voor om, als antwoord op het debacle, een traditionele symfonie te schrijven en het jaar daarna nog een keer toelating te doen. Dat zou ze doen. Na haar schoolexamen (geslaagd) had ze klussen gedaan in het resort in de zomer van 2020. Het leek wel extra druk nadat het in het begin van de COVID-19 crisis zo rustig was geweest. Na de zomer vond ze een baantje bij de Minimart in het centrum. Dit vergde zo weinig van haar dat ze genoeg tijd had voor haar symfonie.

Chrissy stuurde haar ‘Symphonie No 1, dite Néophyte’ eind 2020 naar Juilliard. In een kartonnen doos. Ruim 300 vellen geprinte notenbalken. En omdat het moest van Juilliard: erbij een USB-stickje met een audiobestand. Meer dan een uur muziek, de hele symfonie door haarzelf nauwkeurig

geprogrammeerd in de computer. Al vroeg ze zich af wat voor zin het had, nu Trump op zo'n manier aan zijn tweede termijn was begonnen en het 'Chinese virus', dat hij natuurlijk zelf verslagen had, steeds harder om zich heen greep.

'Ik heb je al gezegd, je partituur is weergaloos,' schrijft Julio, 'je blijft overal precies binnen de grenzen. Dat is een knappe prestatie, dat zal Juilliard ook moeten zien.'

Vandaag zal ze het te weten komen. Het hele leven lijkt een spel. Een spel waarbij je vooral veel moet wachten tot de tegenstander een zet doet. In het examenjaar hadden ze een introductie college kwantummechanica gehad. Schrödingers kat in een doos. Is het gif vrijgekomen? Zolang je de doos dicht laat is de kat zowel dood als levend. Op dit moment is ze zowel toegelaten als afgewezen.

Haar gedachten dwalen weer af. Polly in Kremwerk die danst als een soort stalen elastiek. Haar ruim zittende kleding is ultra hip en tegelijk zijn tijd ver vooruit. Ze beweegt als een geavanceerde robot met superieur evenwicht tussen energieverbruik en uiting van vreugde. Een gespierde elegante levensvorm uit de toekomst. Chrissy wil ook die stijl en dat charisma bezitten. Wanneer hun blikken kruisen lacht Polly naar haar. Even is er die magische verbinding. Polly en Chrissy, beter bekend als Possy.

Half januari 2021 werd ze uitgenodigd voor de audities in maart. In de ochtend eerst het toelatingsgesprek in een zaaltje met een PA-systeem, een vleugel in de hoek en een groepje aan elkaar geschoven tafels waaraan de commissie zit. Strenge vermoeide professoren, die zich voorstellen door hun naam te noemen terwijl ze blijven zitten, mondkapjes van de hals tot vlak onder de ogen. Twee vrouwen met in het midden één man.

‘Dus,’ begint de man, ‘dit is je tweede poging zie ik. Waarom?’

‘Eh,’ probeert ze tijd te kopen, het blijft te lang stil.

‘Denk je dat het in het leven altijd zo gaat, dat je mag blijven proberen?’ vraagt de linker vrouw.

Chrissy: ‘De vorige compositie was elektronisch, en dat accepteerden jullie niet.’

‘Dus jij bent iemand,’ vervolgt de vrouw, ‘die zich aanpast aan wat er gewenst wordt?’

Ze voelt haar wangen gloeien. Ze zuigt met haar mond zoveel mogelijk lucht door haar mondkapje. Uitademen klinkt als een zucht.

‘Nou,’ hervat de man, ‘waarom wilde je het nog een keer proberen?’

Chrissy dist het verhaal op dat ze gisteren in het vliegtuig heeft gerepeteerd. Over hoe Juilliard de beste muziekopleiding ter wereld is en de enige waar ze wil studeren. Het verhaal klinkt zo slijmerig dat ze er zelf misselijk van wordt. Ze begint te hakkelen. Als ze klaar is blijft het stil. De man bladert in de papieren voor zich. De vrouwen buigen iets naar voren en kijken elkaar aan voor de man langs. De linker richt zich tot haar.

‘Hoe heb je het schrijven van de symfonie aangepakt?’

Chrissy snapt het wel, ze stellen open vragen zodat ze zoveel mogelijk van zichzelf prijs kan geven.

Ze zagen haar helemaal door over de symfonie. Waarom die toch zo binnen de regeltjes is gebleven. Durft ze niets? Waar is ze bang voor?

‘Het moest begrijpelijk zijn,’ antwoordt ze uiteindelijk, ‘ik wilde geen risico’s nemen.’

Meteen herkent ze de fout. Een kunstenaar die geen risico’s neemt?

De vrouwen wisselen nog een blik.

De man zegt: ‘je hebt ook twee extra stukken bij je?’

Een week van tevoren las ze de toelatingseisen nog eens door en kwam erachter dat ze nog twee extra stukken mee moest nemen naar de auditie. Op cd nog wel. Er was geen tijd meer om iets te componeren, ze oefende twee stukken van Julio en speelde die in op de Fazioli. De commissie speelt de eerste track, halverwege onderbroken door een vrouwenstem:

‘Heb je dit zelf gecomponeerd?’ Drie vragende gezichten.

‘Ja’ liegt ze.

‘Waar kwam je inspiratie vandaan?’ vraagt de rechter vrouw terwijl ze de muziek zachter zet.

Julio had haar iets verteld over Portugal en fado’s, sloppenwijken en Spaanse flamenco’s. Chrissy probeert er een goed verhaal van te maken, terwijl ze het steeds warmer krijgt. Het zorgt vooral voor opgetrokken wenkbrauwen.

‘Het is een boeiend stuk,’ vervolgt de vrouw, ‘maar we begrijpen niet hoe dit bij dezelfde persoon vandaan komt als de symfonie, die zo strak binnen het kader blijft.’

Ze kan alleen nog maar zwijgen. Ze snakt ernaar het mondkapje even van haar gezicht te trekken.

‘Kun je wat voorspelen?’

Als ze in beweging komt ruikt ze haar eigen zweet. Ze gaat achter de Steinway zitten en begint uit de losse pols te spelen.

‘Bedankt,’ onderbreekt de man als het eerste deel op zijn einde loopt, ‘de tijd is om.’

Daarna anderhalf uur toelatingstest over muziekgeschiedenis, theorie en luisterfragmenten. Of ze Mahler wel van Mendelssohn kan onderscheiden.

Tijdens de lunch is er geen tijd om medekandidaten te spreken, al zou ze willen. Met de laatste hap nog in haar mond snel het kapje ervoor en terug naar het grote auditorium, waar het naar angst en stress ruikt. Solfège: het

herkennen van intervallen en alles wat daarbij hoort. Terwijl ze luistert probeert ze haar ademhaling onder controle te krijgen. De standaard toonafstanden zijn gedaan, bij de vierde akkoordprogressie wordt het zwart voor haar ogen. Blijkbaar is ze van haar stoel gevallen want ze ziet flitsen van mensen boven haar en het plafond van het auditorium daarboven op kilometers afstand.

Wanneer de campusdokter arriveert zit ze op een bankje in de gang. De dokter constateert niets ernstigs.

'Stress' zegt ze en gaat snel door naar de volgende oproep. Gesprek verprutst, solfège test niet afgemaakt, zwakte getoond door flauw te vallen. Echt een tóp auditie was het geweest. De volgende dag vliegt ze terug met de helft van haar spullen, de andere helft ligt nog in de hotelkamer.

Nog langer geleden. Ze herkent Polly op de dansvloer. Iedereen om haar heen is lief. De wereld is een dansende massa met Polly als middelpunt. De gouden draden die iedereen met alles verbinden schitteren in het laserlicht. Zelfs met de ogen dicht.

De uitslag wordt voor iedereen tegelijk bekend gemaakt op hun persoonlijke pagina's op de site van Juilliard. Ze had vannacht net na middernacht al gekeken, toen stond er natuurlijk nog niets. Voor het ontbijt ook nog niet. Na het ontbijt ook niet.

Ze reed een rondje om het meer op haar BMX. De kou voelde lekker. De natuur is aan het ontwaken, de winter is zo goed als voorbij. Na een uurtje was ze alweer terug. Ze pingelde wat op de piano. Na de lunch nog steeds geen update van Juilliard. Ze ging naar haar zolderkamer, startte de computer op, deed het rolgordijn dicht en ging op bed liggen in haar landschap van muziek.

'Wat je ook denkt dat er gebeurd is bij je toelating,' schrijft Julio, 'weet dat ik vertrouwen heb in jou, en daarom nu afscheid neem. Je zult grootse dingen gaan bereiken. Groet,